

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ТҮҮНИЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	8
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	12
6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	21
7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	23
8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	23
9. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗЫН БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	24
9. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	25
10. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	28
11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	31
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	34
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	37

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбилцол	3
Хүснэгт 2. Ашиглалтын технологи	4
Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	12
Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	21
Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	24
Хүснэгт 6. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	25
Хүснэгт 7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	28
Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	31
Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	34
Хүснэгт 10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт.....	37
Хүснэгт 11. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй	38

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

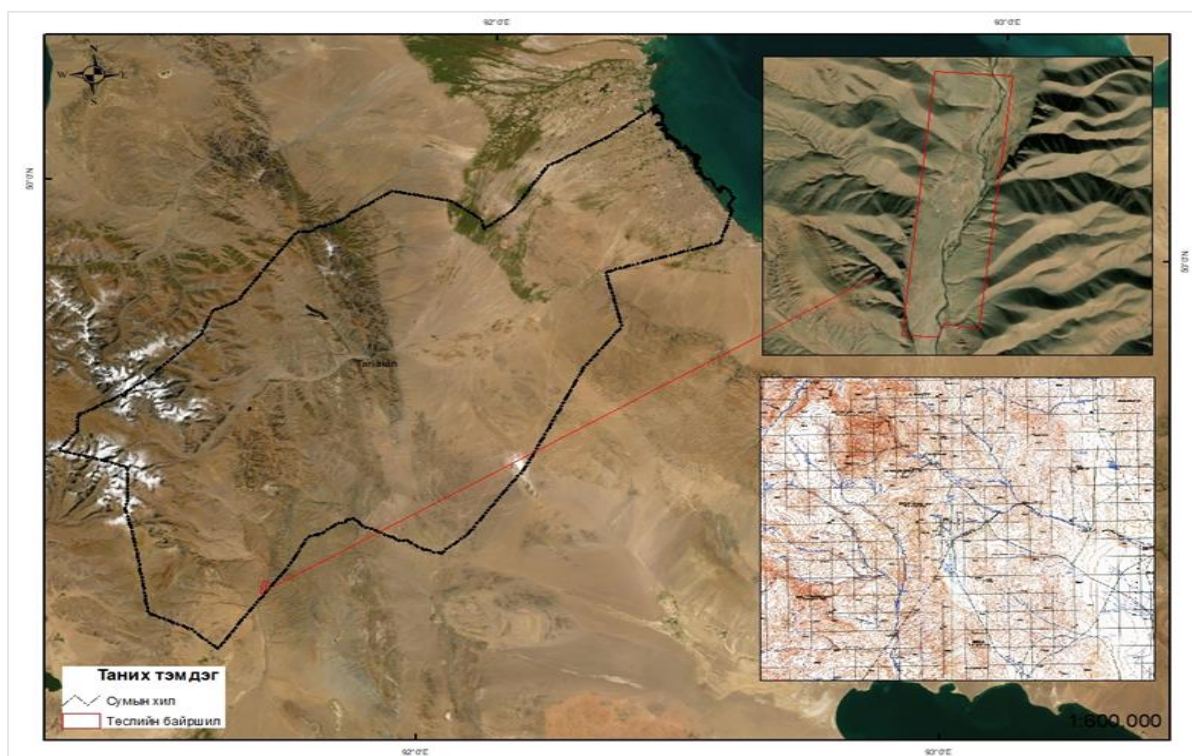
Төслийн нэр: “Цөнхөгийн гол-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл”

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Жэй си си ар” ХХК /регистрийн дугаар: 5308488, улсын бүртгэлийн дугаар: 9011679003, албан ёсны хаяг: Улаанбаатар, Хан-Уул, 3-р хороо, чингисийн өргөн чөлөө, 49, 52 тоот, утас: 99114660/

Төслийн байршил: Тус талбай нь засаг захиргааны хувьд Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун хойш 1450 км, Увс аймгийн төв Улаангом хотоос баруун урагш 85 км зайд оршино.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбилцол

№	Уртраг			Өргөрөг		
	градус	минут	секунд	градус	минут	секунд
1	91	40	26	49	23	31.74
2	91	40	14.16	49	23	31.74
3	91	40	14.17	49	24	41.75
4	91	40	39.16	49	24	41.75
5	91	40	39.16	49	23	36
6	91	40	26	49	23	36

Зураг 1. Төслийн байршилын зураг

Төслийн хүчин чадал: “Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших Цөнхөгийн гол - I алтны шороон ордод 2009-2010 гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан” (ордын нөөц 2010,09,01-ны байдлаар) дахь алтны бодитой (В) нөөцийг шлихээр 9,34 кг-аар химийн цэврээр 88.18 кг- аар боломжтой (С) нөөцийг шлихээр 10,99 кг- аар, химийн цэврээр 98,36 кг- аар хүлээн авсан.

Уурхайн ашиглалтын систем: Ордын геологийн тогтоц, хөрсний чулуулгийн шинж чанар, олборлолтын арга, механикжуулалтын бүтэц, тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлт зэргийг харгалзан экскаватор-автосамосвалын хослол бүхий автотээвэртэй, дотоод овоолготой ашиглалтын системээр ашиглана.

Уурхайн ашиглалтын элементүүд: Ашигт малтмалтын давхраасын тогтоц, хөрсний чулуулгийн физик-механикийн шинж чанарыг үндэслэн уурхайн хажуугийн налуугийн өнцгийг 65°-70°-аар тооцов.

Ажлын талбайн хамгийн бага өргөнийг техник аюулгүйн ажиллагааны дүрмийн шаардлагыг хангах хэмжээнд буюу тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллах байдлыг хангах нөхцөлүүдийг үндэслэн дараах байдлаар тогтоов.

- Доголын ирмэгээс аюулгүйн зурвасын өргөн- 3.0м
- Автомашины тэнхлэгээс дээд доголын хормой хүртэлх зай –3м
- Хөдөлгөөний зурвасуудын тэнхлэг хоорондох зай - 3м

Ажлын талбайн хамгийн бага өргөн: $9.75+3 + 3 + 4.25+ 3 +3= 26\text{м}$ болно. Уурхайд ажиллах үндсэн тоног төхөөрөмжүүд болон хоосон чулуулаг, элсний пластын зузаанаас хамааран доголын өндөр 1.1-7 м байна.

Ашиглалтын технологи, механикжуулалтын бүтэц: Шимт хөрсийг 0.3 метр зузаантай хуулж шимт хөрсний овоолгод хадгалах ба хөрсний чулуулгийг бульдозерын түрэх ашигтай зайд багтаж байгаа хэсгийг ухаж түрэх бөгөөд үлдсэн хөрс болон элсийг экскаватор – автосамосвалын хослолоор ухаж-ачиж тээвэрлэн хөрсний гадаад, дотоод овоолго болон элс угаах талбайд тус тус хураана.

Хүснэгт 2. Ашиглалтын технологи

Технологи	Үндсэн ажил	Технологийн процессууд
Авто тээвэртэй ашиглалтын систем	Хөрс хуулалт	- Ухаж түрэх - Ухаж ачих - Тээвэрлэх - Овоолох
	Элс олборлолт	- Ухаж ачих - Тээвэрлэх

Техник технологийн хүчин чадалтай уялдуулан, хайн ашигтай байх үйл ажиллагааны түвшинг хангахуйц нөхцөлийг өмнөө тавьсан иг үзүүлэлтүүдийг сонгож хэрэглэсэн байна.

Нөөцийн хэсэгшлийн үйлдвэрлэлийн хамгийн бага агуулгыг өргөн хэрэглэж буй матик арга хэрэглэн тогтоожээ. Баяжуулалтын технологийн хяналт, шалгалтын сорьцлолтоор металл авалтын хувь-96.4, тухайн ордод тооцсон ашиглалтын үеийн дундаж ирдлын хувь-02 байгаа нь тогтоогдсон.

Уурхайн дэд бүтэц

Уурхайн барилга, байгууламж: Уурхайн барилга байгууламжид захиргааны байр, ажилчдын болон хоолны байр, агуулах-засварын байр багтана.

Машин техник, тоног төхөөрөмжийн завсар үйлчилгээ: Ил уурхайд жижиг засварын газрыг барьж байгуулна. Уурхайн машин техник, үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээг өөрийн засварын мэргэжилтнүүд хийж гүйцэтгэнэ. Засварын хэсэгт дугуй засвар, гагнуур, компрессор зэргийг суурилуулна.

Шатах тослох материалын агуулах: Түлш хадгалах зориулалтаар 60 тонны багтаамжтай ган сав 1 ширхэгийг, дизелийн масло болон бусад тос материалыг зориулалтын савтай нь тус тус хадгална. ШТМ-ын гал аюулгүй байдлын шаардлага, норм дүрмийн дагуу байрлуулан зориулалтын тоноглолоор хангасан байна.

Цахилгаан хангамж: Уурхайн нийт цахилгааны хэрэглээг 50 кВт болон 160 кВт-ийн чадалтай дизель үүсгэвэрээр хангахаар төлөвлөсөн. Уурхайд бутлан ялгах хэсэг, ил уурхайн гэрэлтүүлэг, хотхоны гэсэн цахилгаан хэрэглэгч байна. Үйлдвэрлэлийн үндсэн цахилгаан хэрэглэгчид нь ил уурхайн хувьд ил уурхайн цахилгаан гэрэлтүүлэг, худгаас ус татах ЭЦВ-8 насос, харин баяжуулах хэсгийн хувьд скрубберт угаах төхөөрөмж, усны насос, гүйцээн баяжуулалт, цахилгаан гэрэлтүүлэг байна. Уурхайн зүүн талд тосгон байрлах бөгөөд тэнд контор, ажилчдын амрах байр, гэрүүд% хоолны гакзар , агуулах зэрэг ахуйн хэрэглээний цахилгаан эрчим хүчээр хангагдана.

Зам харилцаа: Ордын талбайд төвлөрсөн төв суурин газаргүй бөгөөд талбайгаас зүүн хойшоо Увс аймгийн төв Улаангом хот 85 км-т баруун хойш Тариалан сумын 30км-т, зүүн урагш Өмнөговь сумын төв 50км-т, хойшоо “ Хар тарвагатай”-н нүүрсний уурхайн тосгон 16 км-т тус тус байрлана. Эдгээр бүх төвлөрсөн газруудтай шороон замаар холбогдоно.

2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ТҮҮНИЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Их нууруудын хотгорын давтагдашгүй өвөрмөц хэв шинж бүхий далайн төвшнөөс дээш 1100-1600 метр өргөгдсөн газар нутагт оршдог. Тус сумын газар нутгийн онцлог нь 4126 метр өндөр увс нуурын хөвөө орчмоор 800 метр хүрч намсах өндөрлөгийн өөрлөлтөөр нөхцөлдсөн.

Далайн түвшинээс дээш 1100-1600 м өргөгдсөн, байгаль цаг уурын эрс тэс уур амьсгалтай Газар хөдлөлийн эрчим 2,5 балл. Сумын нутаг дэвсгэр нь уул, гүвээ толгод бүхий тал хээр, мал аж ахуй болон газар тариалан эрхлэхэд тохиромжтой.

Газарзүй: Байгалийн мужлалтаар Увс, Хяргас нуурын хотгорын цөлжүү хээр, хуурай хээрийн дэд муж, Ханхөхийн нурууны дундаж өндөр бэлэрхэг уул бүхий хээр, хуурай хээр, ар хажуугийн ойн дэд муж, Монгол Алтайн зүүн хэсгийн /Хархираа, Түргэн/ цулдам уул, хотгор ян сарьдаг, уулын нуга, уулын хээрийн дэд мужид тус тус багтана.

Ордын баруун тал Хархираагийн салбар уулсын, зүүн тал Хяргас нуурын хотгорын баруун бэлийн намхавтар уулсын системд хамрагдах ба хоорондоо Халхаатын тал, хөсөрийн хар нуур зэрэг уулс хоорондын хөндийгөөр тусгаарлагдана. Төсөл хэрэгжих талбайн байгалийн бүс бүслүүрийн хэв шинжийг ArcGIS 10.5 программ ашиглан зураглахад хээрийн бүсэд хамаарч байна.

Хөрс, хөрсөн бүрхэвч: Төсөл хэрэгжих талбай нь Монгол орны хөрс газарзүйн мужлалаар Говийн их мужийн, Монгол алтайн мужийн, Хархираа-Түргэний тойрогт хамаарна. Энэ бүс нутгийн хөрс нь уулын хүрэн хөрс өргөн тархалттай, уулын хажуу бэл, уулс хоорондын хөндий, хотгоруудад төдийгүй 3000м-ийн өндөрт ч тохиолдоно. Тагийн бүслүүрийн доод хилээс эхлэн уулын хуурай хээрийн хүрэн хөрс залгаж, бэл, хормой хүрч, цайвар хүрэн, заримдаа говийн бор хөрсөөр солигдоно. Энэ мужийн хүрэн хөрс чулуу ихтэй, нимгэн үе давхаргатай. Уулсын хоорондох хөндий хотгор дахь зарим нууруудын орчмоор хужир, марз нугын хөрстэй.

Ургамлан нөмрөг: Төсөл хэрэгжих бүс нутаг нь ургамал газарзүйн мужлалаар Бореалын дэд мужийн, Бореалын хошуу, Хээрийн дэд бүсийн (Казахстан)-Алтай- Зүүн гарын дэд хошуу, Увс нуурын тойрогт хамаарна (Камелин, 2010).

Энэ бүс нутаг нь ургамлан бүрхэвчээр тарчиг, ой модгүй нүцгэн, хад чулуурхаг уулс юм. Энд тачир өвслөг ургамал зонхилон тархана. Хяргас нуурын хотгорт тал

хээрийн ургамал зонхилох тул малын бэлчээрт тохиромжтой нутаг юм. Голын хөндийд ховроор улиангар, бургас тохиолдоно.

Уур амьсгал: Ордын талбайн баруун тал Хархираагийн салбар уулсын, зүүн тал Хяргас нуурын хотгорын баруун бэлийн намхавтар уулсын системд хамаарагдах ба хоорондоо Халхаатын тал, Хөсөрийн хар нуур зэрэг уулс хоорондын хөндийгөөр тусгаарлагдана.

Хархираагийн салбар уулс нь шовх оройтой огцом хэрчигдэлтэй гуу жалга элбэгтэй 2100-2500 м-ийн үнэмлэхүй өндөртэй. Нуурын хотгорын баруун талын намхавтар уулс нь 1700-2000 м үнэмлэхүй өндөртэй, хэрчигдэлд хүчтэй орсон гуу жалга элбэгтэй мөлгөрдүү оройтой. Талбайн хамгийн өндөр цэг нь Харлаг хар уул 2542 м, хамгийн нам цэг нь Бургастайн голын хөндийн адгийн өндөр дэнж 1632 м юм. Талбай нь эх газрын эрс тэс хуурай уур амьсгалтай богино зунтай, урт өвөлтэй, хамгийн хүйтэн нь 1-р сард -20° -35° , хамгийн халуун нь 7-р сард $+18^{\circ}$ - $(+25^{\circ})$ байх ба жилдээ 100-180 мм хур тунадас унана.Ю-р сарын дунд үеэс 5-р сарын эх хүртэл цасан бүрхүүл тогтоно. 11-р сарын эхээр газар хөлдөж эхлэх бөгөөд хөрсний хөлдөлтийн гүн нь 3 м хүрнэ.

Ордын орчимд усан сүлжээ харьцангуй сайн хөгжсөн бөгөөд Бургастайн гол түүний цутгалууд Баруун, Зүүн салааны, Хорхойтын, Талын салаа, Шивээн гол, Цагаан усны гол зэрэг байнгын урсгалтай голууд, Үнэгт, Дайв, Хайчийн зэрэг байнгын бус устай сайрууд, Сэрүүний хаг, Хөсөрийн хар нуур, Холбоо нуур зэрэг жижиг шорвог нуурууд байдаг. Нуур гол горхиуд нь ихэвчлэн байгалийн хур бороо гадаргуугийн усаар тэжээгдэх бөгөөд 10-р сарын дунд үеэс хөлдөж 5-р сарын эхээр гэснэ.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Болзошгүй нөлөөллийн судалгааны үр дүнгээс үзвэл төслийн үйл ажиллагаа нь газрын гадарга, газрын гүний геологийн тогтоц, ус, хөрс, ургамалд ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлэхээр байна.

Агаар орчин: Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрүүд: “Цөнхөгийн гол-1” алтны шороон ордыг ил уурхайн аргаар төслийн явцад агаарын чанарт нөлөөлөх үүсгэх эх үүсвэрүүд нь:

- Хөрс хуулах, хүдэр олборлох үед тоос, шороо ихээр үүсгэнэ.
- Уурхайн малталтууд болон овоолгын дээд талбайгаас салхинд хийсэх тоос, шороо
- Уурхайн машин техникүүдийн түлшний шаталтаас ялгарах утаа, тортог, хорт хийнүүд
- Ажилчдын суурингаас гарах хатуу шингэн хог хаягдлын бохирдол

Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл: Төслийн хүрээнд хөрс хуулагдах талбай ба хаягдлын болон бусад овоолгуудад дарагдах талбай, барилга байгууламж, тээврийн үам, материалын агуулах байгуулах ажлын үр дүнд талбайн хөрс элэгдэлд орно.

Уурхайн малталт, дотоод үзамууд, барилгын ажил зэрэг үйл ажиллгааанаас гарах тоос, шороо салхинд амархан хийсэж орд орчмын хөрс ургамлын бохирдуулна.

Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл: Унд ахуйн болон баяжуулах хэсэгт газрын доорх усыг ашигласнаар гадаргын болон газрын доорх усны нөөцөд сөргөөр нөлөөлнө. Төсөл хэрэгжүүлэгч “Жей си си ар” ХХК нь “Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарын тухай хууль болон тус газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулийг баримтлан үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх нь зүйтэй. Тус хуулийн журамд:

- 22.2. Усны сан бүхий газрын эргээс 50 метрээс доошгүй зайд болон гол мөрний татамд онцгой хамгаалалтын бүс тогтооно.
- 22.2.1. онцгой хамгаалалтын бүсэд барилга, байгууламж барих, газар хагалах, газар тариалан эрхлэх, ашигт малтмал хайх, олборлох, зэгс, шагшуурга, мод огтлох, элс, хайрга, чулуу авах, байгалийн ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх, мал угаах болон хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх цэг байгуулахыг хориглоно.

- 22.3. Усны сан бүхий газрын эргээс 200 метрээс доошгүй зайд энгийн хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрээс 100 метрээс доошгүй зайд эрүүл ахуйн бүс тогтооно.
- Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон тухайн аймгийн Засаг дарга гэрээ байгуулж, хяналтыг мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлнэ.
- Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь олборлолт явуулсан талбайд нөхөн сэргээлт хийгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлт хийхэд гаргах зардлыг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч бүрийн ашиглалт явуулсан хугацаанд олсон орлоготой нь уялдуулан нөхөж гаргуулна."

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл: Төслийн талбайд ил уурхай байгуулах, шимт хөрсний болон хаягдал чулуулгийн овоолго бий болгох, уурхайн зам, дэд бүтцүүдийн барилгын ажил хийгдэх зэрэгтэй холбоотойгоор хөрс хуулалт явагдах ба эдгээр үйл ажиллагаа нь ургамлан нөмрөгт шууд болон шууд бус нөлөөллийг үзүүлнэ. Мөн уурхайн байнгын үйл ажиллагаа ургамлан нөмрөгт дам нөлөөлөл богино ба урт хугацаанд үзүүлсээр байх юм. “Цөнхөгийн гол-1” алтны шороон ордыг ил уурхайн аргаар 2 жилийн хугацаанд ашиглах бөгөөд нийт 8.0 га талбай эвдрэлд орохоор байна. Тус эвдрэлд өртөх талбайд нөхөн сэргээлт хийхдээ Ерхөг-ботууль-шарилжит, ботууль-ерхөг-шарилжит болон Чулуурхаг жижиг дэгнүүлт үетэн-алаг өвст ба сөөг тарих нь зүйтэй.

Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл: Уурхайн олборлолт өргөжих, хүний үйл ажиллагааны шууд ба дам нөлөөллөөс тухайн нутгийн экосистем, амьтны аймгийн зүйлийн бүрдэл өөрчлөгдөн зарим нэг зүйлийн тоо толгой цөөрч, тархац нутаг хумигдаж, тархалт байршилд өөрчлөлт гарч болно.

Тухайлбал, уурхайн олборлолт болон зам талбайд хөрс ургамлын хамтаар амьтны аймаг ялангуяа шавьж хорхой үе нугаламгүй амьтад, шавьж идэштэн, хэвлээр явагч амьтад орчны хамт зайлуулагдах, үрэгдэж устах зэргээр тодорхой талбайд тоо толгой цөөрнө. Мөн ордын ойр хавийн зэрлэг хөхтөн амьтдын нүүдэл, хөдөлгөөнд саад болох, махан идэшт амьтдын дэлгэц нутаг тасарч хумигдана. Олборлолтын үйл ажиллагаанаас үүсэж буй хэвийн хэмжээнээс хэтэрсэн дуу чимээ, доргио нь шувуу, хөхтөн амьтанд шууд болон дам нөлөөлдөг. Энэ нөлөөлөл нь томоохон хөхтөн амьтдад шууд нөлөө үзүүлэх ба мэрэгч, шувуу, мөлхөгч, шавьжийн бүлгэмдэлд дам нөлөөлөлтэй. Ер нь

амьтдад төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалсан шууд ба дам хоёр хэлбэрээр нөлөөлөл гарна.

Шууд нөлөөлөл: Олборлолтын талбайд байршиж байгаа шавьж идэштэн, туулай хэлбэртэн, мэрэгч амьтдын нүх, үүр ноохой устаж, амьтад нь зэргэлдээ орших сул орон зайруу дайжна. Гэхдээ төсөл хэрэгжих талбайн амьтны аймгийн хувирал, өөрчлөлт бүс нутгийн хэмжээнд онцгой хохирол хор нөлөө болохгүй.

Дам нөлөө: Амьтан устах, дайжих, орчин тохь байх зэрэг сөрөг өөрчлөлт нөлөөллөөс үүдэн амьтны аймагт дам нөлөө аль нэг хэмжээгээр зайлшгүй гардаг. Жижиг мэрэгчээр хооллодог хөхтөн, шувууд тэжээлээ дагаж тухайн орчноос холдоно. Зэлүүд газар хүн нэвтэрч суурьшин хог хаягдал ихсэж орон байр бий болоход хүнд ойр амьтад (хэрээ, шаазгай, гэрийн хулгана, оронгийн бор шувуу, хадны тагтаа, элээ, золбин нохой, муур) шинээр очиж байршсан төдийгүй энэ нь улам олширно. Энэ бүхэн амьтны орчин өөрчлөгдөх нөхцөл болж буй хэрэг юм.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Байгаль орчны 2025 оны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний менежментийн төлөвлөгөө, удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний арга хэмжээ, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах зэрэг арга хэмжээнүүдийг тус тус хэрэгжүүлсэн байна.

Мөн Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулиуд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ний өдрийн А/618 тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” зэргийг удирдлага болголоо.

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний менежментийн төлөвлөгөө, удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний арга хэмжээ, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах зэрэг ажлууд багтсан байна.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн.

Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1	Уурхайн олборлолт болон тээврийн Хэрэгслүүдийн үйл ажиллагааны улмаас гарч болох тоосжилтын эх	Уурхайд орж гарах машин, ачилт буулгалтын цаг хугацаа, хоорондын зайг тоосны сарнилтай уялдуулан оновчтой байлгах тооцоог хийж мөрдөж ажиллах	Бүрэн хэрэгжсэн	Уурхайн ачилт буулгалт, тээвэрлэлтийг тоосны сарнилтай уялдуудан төлөвлөж ажилласан.	 <p>Замын усалгаа</p>
2	үүсвэрүүд: Уурхайн олборлолтын үеийн хөрс хуулалт, олборлолт, овоолго хийх газар шорооны ажил, -Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй	Хөрс овоолгын гадаргуу, карьерын орчмоос үүсэх нарийн тоосыг агаарт гаргахгүй байх үүднээс тодорхой горимоор чийгшүүлж байх	Бүрэн хэрэгжсэн	Тус уурхай нь усалгаа хийх шаардлагагүй. Зөвшөөрсөн 1 замаар хөдөлгөөнд оролцож, төслийн талбайн дотор замыг нойтон элсээр хучиж, тоосжилтоос сэргийлсэн. /Өдөр бүр устай баяжмалын шороо зөөдөг, ус нь гоожиж зам усалгагдаж байдаг./	
3	тээврийн хөдөлгөөн, Тээвэрлэлтэнд явж буй машинуудаас	Хүнд машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмол байлгах, хөдөлгүүрээс гарах	Бүрэн хэрэгжсэн	Уурхайд түрээсийн тээврийн хэрэгсэл ашигладаг тул үзлэг, оношилгоогоо өөрсдөө хийлгээд ирдэг. Уурхайн авто зогсоолын талбай нь	

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

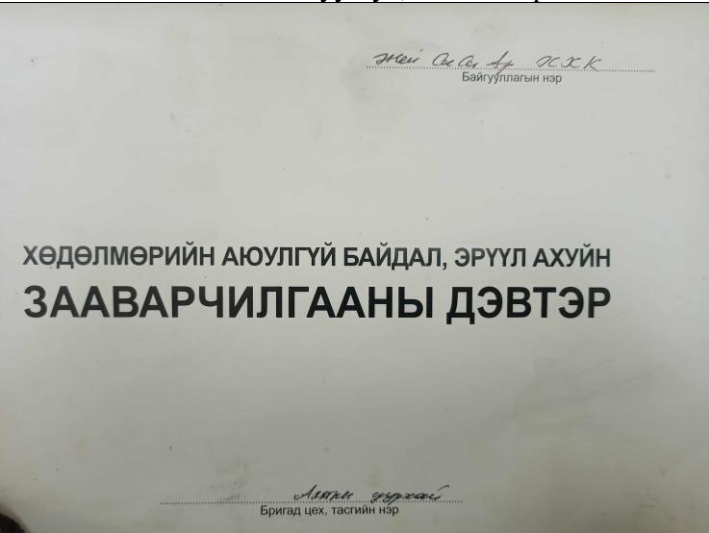
	ялгарах хорт бодисуудаар орчны агаар бохирдох - Тэсэлгээний	утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах арга хэмжээ авах		зориулалтын хатуу хучилттай.	
4	ажлын үед үүсэх тоосжилт Ажиллагсад болон нутгийн иргэдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх	Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах технологийн горимыг чанд мөрдөж ажиллах, асгаралт болсон тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг яаралтай авах, саармагжуулах хэрэгслийг талбайд бэлэн байлгах	Бүрэн хэрэгжсэн	Шатах тослох материал асгарсан тохиолдолд саармагжуулах зорилгоор шохой хэрэглэдэг. Шатахууныг тусгай машинаар зөөвөрлөн хэрэглэдэг.	
5		Уурхайн ажиллагсдад тоосноос хамгаалах хушуувч, амны маск, хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр ажилчдыг хангах, сургалт явуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Ажилчдад сургалт зохион байгуулсан.	 <p>Ажилчдад сургалт зохион байгуулсан.</p>

6		Тээвэрлэлтийн үед хурдны хязгаар тогтоох (40 км/цагаас хэтрэхгүй байх), тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулах, цаашид засаж сайжруулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Машин, ачилт буулгалтын цаг хугацаа, хоорондын зайг тоосны сарнилтай уялдуулан ажилласан, уурхайн талбайд замын тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулсан.	 <p>Уурхайн талбайн тэмдэг тэмдэглэгээ, шав тэмдгүүд</p>
---	--	---	-----------------	--	--

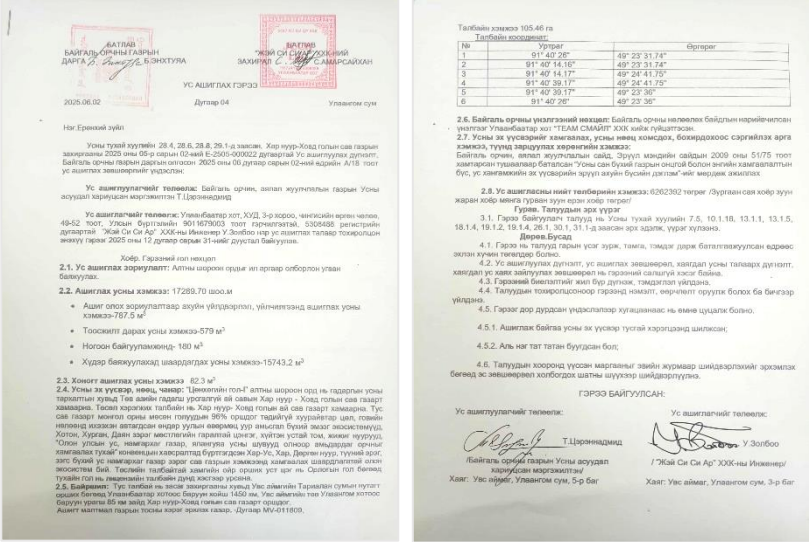
Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

7	Уурхайн ашиглалтын явцад хөрсний бүтэц найрлагад өөрчлөлт орох, хог хаягдал, тоосжилтоос бохирдол үүсгэх, хүнд даацын машин механизмууд олон салаа зам	Олборлолт нэмэгдэх бүрт шимт хөрсийг хуулж, тусгай талбайд стандартын дагуу байршуулж, хэлбэржүүлж хамгаалах	Бүрэн хэрэгжсэн	Техникийн нөхөн сэргээлтийг 2 га-д талбайд хийж гүйцэтгэсэн ба шимт хөрсний овоолгыг тусгай талбайд стандартын дагуу хэлбэржүүлсэн.	 <p>Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн</p>
8	гаргаж хөрс болон ургамлыг гэмтээх. Шатах тослох материал, барилгын материалын хог хаягдал, шатахуун асгарах зэрэг болзошгүй осол аваараас үүдэн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах	Уурхайг замыг зөвхөн нэг маршрутаар явуулах хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлэх болон олон салаа зам гаргахгүй байх талаар жолооч операторуудад сургалт явуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Замын нэг маршрутаар явуулах хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлэх болон олон салаа зам гаргахгүй байх талаар жолооч операторуудад сургалт явуулсан.	 <p>Ажиллагсдыг байгаль орчин, ХАБЭА-н сургалтанд хамруулсан.</p>

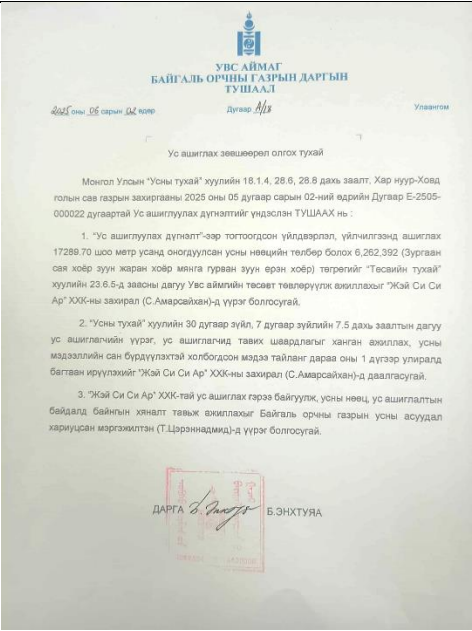

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

<p>Хөрс болон газрын доорх усыг бүтэц найрлагад өөрчлөлт оруулах бохирдуулах</p>	<p>Ахуйн гаралтай шингэн хаягдлыг зориулалтын талбайд түр хадгалж био бэлдмэлээр тогтмол ариутгах, цаашид байгаль орчинд халгүй зайлуулах арга хэмжээг сонгон хэрэгжүүлэх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Уурхайн тосгонд ажилчдын бие засах газрыг стандартын шаардлагад нийцүүлэн хүрээлэн буй орчныг бохирдуулахгүй байхаар төлөвлөн байгуулсан ба цэвэрлэгээ, ариутгалыг хийж тогтмол хийж гүйцэтгэсэн.</p>	 <p>Ажилчдын халуун ус, нойлын өрөө</p>
<p>Гадаргын болон газрын доорх усыг ашигласнаар усны нөөц хомсдох, усны бохирдол, шатах тослох материалыг алдсанаар газрын доорх ус бохирдох, газар доорх устай холбогдон ургадаг ургамалжилтанд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.</p>	<p>Ажилчдын аюулгүй ажиллагааны дүрэмд усыг ариг гамтай хэрэглэх, хамгаалах тухай тусгаж өгөх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Ажилчдын аюулгүй ажиллагааны дүрэмд усыг ариг гамтай хэрэглэх, хамгаалах тухай тусгаж ажилласан.</p>	 <p>Өдөр тутмын зааварчилгааны дэвтэр</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

		<p>Ажилчдын унд ахуйн усанд ашиглаж байгаа голоос дээж авч шинжилгээ хийлгэж, усны найрлагыг тодорхойлуулж, ундны усны стандартад нийцэж буйг хянаж байх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Агаар, дуу шуугианы хэмжилтийг Увс аймгийн УЦУОШГ-тай гэрээ хийж, гэрээний дагуу тус төвийн Байгаль орчны шинжилгээний итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэсэн.</p>	 <p style="text-align: center;">Агаарын шинжилгээ хийгдсэн</p>
		<p>Ус ашиглах гэрээг сав газартай байгуулах, төлбөр төлөх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Ус ашиглах гэрээг Увс аймгийн Байгаль орчны газартай 2025 оны 06 сарын 02-ний өдөр байгуулсан. Ус ашиглах зөвшөөрлийг 2025 оны 06 сарын 02-ний өдрийн Увс аймгийн Байгаль орчны газрын А/18 тоот тушаалаар гаргуулсан. /Ус ашиглах гэрээ, ус ашиглах зөвшөөрлийг хавсралтаар оруулав./</p>	 <p style="text-align: center;">Ус ашиглах гэрээ</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

					 <p style="text-align: center;">Ус ашиглах зөвшөөрөл</p>
<p>Уурхайн үе шатанд замын хөдөлгөөн, эзлэхүүн бүхий материалыг ачих, буулгах үйл ажиллагааны улмаас орчны дуу шуугиан ихсэж ойр байрлах нутгийн иргэдэд нөлөөлөх</p>	<p>Уурхайн үе шатанд ашиглах тээврийн хэрэгслийн дуу шуугианы түвшин Монгол улсын MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй байх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Агаарын шинжилгээ, дуу шуугианы хэмжилтийг Увс аймгийн УЦУОШГ-тай гэрээ хийж, гэрээний дагуу тус газрын Байгаль орчны шинжилгээний итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэсэн. Тоног төхөөрөмжүүдийг дуу шуугианыг багажтайгаар сонгож ажилладаг.</p>	 <p style="text-align: center;">Агаарын шинжилгээ хийгдсэн</p>
	<p>Дуу шуугиан бага гаргадаг моторт тоног төхөөрөмжийг сонгох</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>			

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

		<p>Уурхайн ажлын явцад шөнийн цагаар ажиллах хэрэгцээ шаардлага гарсан тохиолдолд шөнийн ажлын төлөвлөгөө гаргаж, шөнийн цагаар зөвшөөрөх дуу шуугианы хязгаарыг дагаж мөрдөх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Уурхайн олборлолтын ажлыг өдрийн цагаар хийж гүйцэтгэсэн.</p>	 <p>Олборлолтын ажил өдрийн цагаар хийгдсэн</p>
<p>Хууль бус ангаас сэргийлэх</p>		<p>Дархан цаазтай амьтдыг хөнөөх, хууль бус ан худалдаа урьдчилан сэргийлэхийн төслийн агнуур, хийхээс тулд ажилчдыг сургалтад хамруулах</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Ажилчдын ХАБЭА, Байгаль орчны чиглэлээр сургалтанд хамруулав.</p>	 <p>Ажиллагсдыг байгаль орчин, ХАБЭА-н сургалтанд хамруулсан.</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

		<p>Хог хаягдлын ангилан тогтмол зайлуулах, цэгийг халдваргүйжүүлж байх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Хог хаягдлыг түр хогийн цэгт байршуулан төвлөрсөн хогийн цэгт өөрийн унаагаар хүргэж зайлуулсан. Хуванцар сав, шил, лааз зэргийг сумын төвийн хоёрдогч түүхий эд авах цэгт тушаасан ба техникээс гарсан хог хаягдлыг засварын газрын ойролцоо тусгай байранд ангилан ялгаж хийсэн.</p>	<p>Хог хаягдлын гэрээ</p>
--	--	--	------------------------	---	---------------------------

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1	Нөхөн сэргээлтийн ажлын техникийн үе шатанд орд газрыг ашиглаж дууссаны дараа болон ашиглалтын явцад уурхайн чөлөөлөгдсөн орон зайг цаашид аж ахуйн үйл ажиллагаанд үргэлжлүүлэн ашиглах зорилгоор нөхөн сэргээхэд техникийн нөхөн сэргээлтийн гол зорилт юм.	Ашиглагдсан орон зай, ухаш болон овоолгын гадаргууг хэвгийжүүлэн тэгшлэх овоолгын хажууг хэвгийжүүлж, дэвсгэгжүүлэх	Бүрэн хэрэгжсэн	Техникийн нөхөн сэргээлтийг 2 га-д талбайд 100% хийж гүйцэтгэсэн ба шимт хөрсний овоолгыг тусгай талбайд стандартын дагуу хэлбэржүүлсэн.	 <p>Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн орто зураг</p>
2		Шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу хадгалах, хамгаалах	Бүрэн хэрэгжсэн		

					 <p>Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай</p>
--	--	--	--	--	--

7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

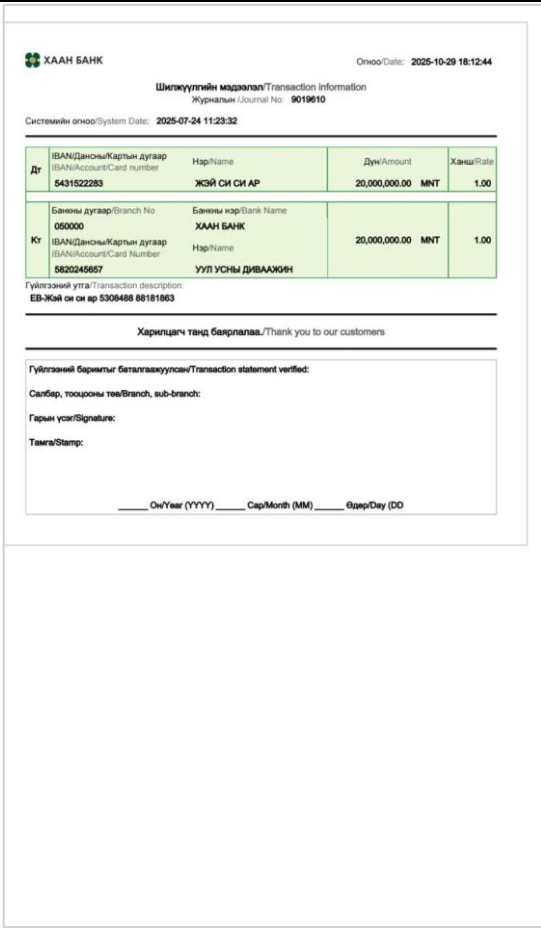
Төслийн хүрээнд нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагаа хийгдэхгүй тул 2025 оны БОМТ-нд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдаагүй болно.

8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн тусгай зөвшөөрлийн талбайд палеонтологийн олдворын ул мөр ажиглагдаагүй байна. Түүнчлэн археологийн дурсгал илрээгүй байна. Үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын дурсгалт зүйлс олдвол уурхайн үйл ажиллагааг түр зогсоон зохих байгууллагад мэдэгдэж, түүх соёлын дурсгалт зүйлсийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулна.

9. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗЫН БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1	Зэрлэг ан амьтанд биотехникийн арга хэмжээ авах	Бүрэн хэрэгжсэн	Биотехникийн арга хэмжээнд зэрлэг ан амьтаны хамгаалалд 10 сая төгрөг /хужир, давс, өвс/, тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд Тариалан сумын төвд 100 ш мод тарьж, хашаажуулахад 8 сая төгрөг, тарьсан модоо арчилж хамгаалахад 2 сая төгрөг зарцуулсан./	 <p>Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээнд зарцуулагдсан 20 сая төгрөгийн баримт</p>
2	Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 1 га талбайг мод тарихаар бэлтгэн хашаажуулсан талбайд 100 ш мод тарих	Бүрэн хэрэгжсэн		
3	Тарьсан модны ургалтад анхаарал, хяналт тавих, усалгаа тордлогоор байнга хийх арга хэмжээг авах, ногоон байгууламжийн арчилгаа, тордолгоог хийх	Бүрэн хэрэгжсэн		

9. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 6. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1	Цаг агаарын үзэгдэл, ажилчдын хариуцлагагүй байдлаас шалтгаалан осол гарах	Галын болон байгалийн аюул гамшигаас урьдчилан сэргийлэх, арга хэмжээний талаар сургалт зохион байгуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Галын болон байгалийн аюул гамшигаас урьдчилан сэргийлэх, арга хэмжээний талаар сургалтыг зохион байгуулсан.	 <p>Ажиллагсдыг байгаль орчин, ХАБЭА-н сургалтанд хамруулсан.</p>
2		Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах, машин техникийн үйлчилгээ засварыг тусгай бэлтгэсэн талбайд явуулж хэвших	Бүрэн хэрэгжсэн	Уурхайд түрээсийн тээврийн хэрэгсэл ашигладаг тул үзлэг, оношилгоогоо өөрсдөө хийлгээд ирдэг. Уурхайн авто зогсоолын талбай нь зориулалтын хатуу хучилттай.	

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

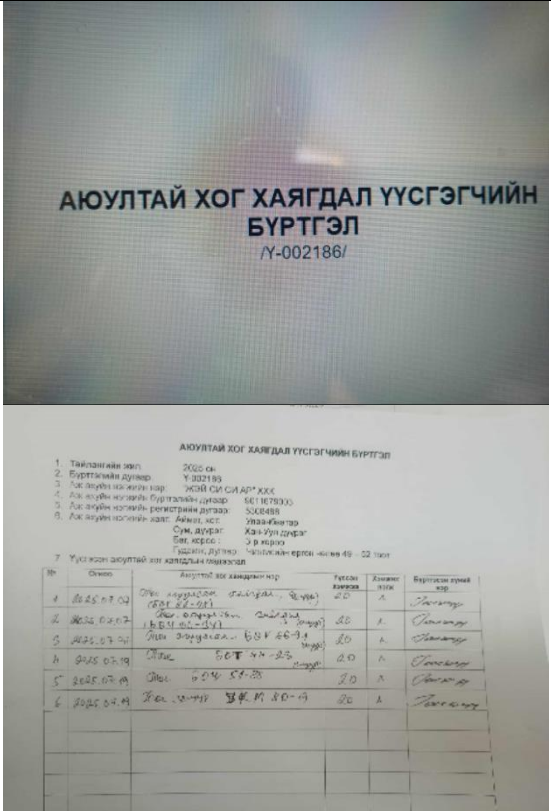
3		Болзошгүй аюул ослын үед ашиглах багаж хэрэгсэл холбооны хэрэгсэлтэй болох	Бүрэн хэрэгжсэн	Болзошгүй ослын үед хэрэглэх багаж хэрэгслээр хангаж ажилласан.	 <p>Галын сараа, гал унтраах багаж хэрэгслүүд</p>
4	Болзошгүй осол, саатал, техник технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, галын гэнэтийн аюул үүсэх, байгалийн гамшиг	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Нийт ажиллагсадад байгаль орчин, ХАБЭА-н сургалтыг зохион байгуулсан.	 <p>Ажиллагсадад байгаль орчны сургалт зохион байгуулсан</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

5	Эрүүл мэнд	Ажилчдыг ажлын хувцас хамгаалалтын тусгай хэрэгслээр хангах	Бүрэн хэрэгжсэн	Ажилчдыг ажлын хувцас, хамгаалалтын тусгай хэрэгслээр хангаж ажилласан.	 <p>Ажилдын нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл</p>
---	------------	---	-----------------	---	---

10. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл																																										
1	Хог хаягдлыг тогтмол зайлуулаагүйгээс орчин бохирдол	Хог хаягдлын хор уршиг, ангилан ялгах талаар ажиллагсад сургалт явуулах, хог хаягдлын мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх	Бүрэн хэрэгжсэн	Аюултай хог хаягдлын бүртгэл хөтөлж, тайлагнадаг. Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаарыг Увс аймгийн Байгаль орчны газраас авсан.	 <p>АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ҮҮСГЭГЧИЙН БҮРТГЭЛ У-002186/</p> <p>АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ҮҮСГЭГЧИЙН БҮРТГЭЛ</p> <ol style="list-style-type: none"> Тайлзгийн зөвл. 2025 он Бүртгэлийн дугаар У-002186 Аж ахуйн нэгжийн нэр ЖЭН СУ СИ АР ХХК Аж ахуйн нэгжийн бүртгэлийн дугаар 601187030 Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар 506488 Аж ахуйн нэгжийн хаяг Ажил хэрг. Улаанбаатар ОУМ дугаар Хан-Уул сум БМН 48266 2 в хороо Үүсгэгч аюултай хог хаягдлын төрөл Төрийн дүгнэлт, мөнгөний өрсөн мөнгө 49 - 02 тусгай <table border="1"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Огноо</th> <th>Аюултай хог хаягдлын төрөл</th> <th>Тусган хэрэглээ</th> <th>Хангамж</th> <th>Бүртгэлийн төрөл</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>2025.07.02</td> <td>ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>2025.07.02</td> <td>ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>2025.07.02</td> <td>ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>2025.07.19</td> <td>ОУМ БӨТ 47-25</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>2025.07.19</td> <td>ОУМ БӨТ 47-25</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>2025.07.19</td> <td>ОУМ БӨТ 47-25</td> <td>20</td> <td>А</td> <td>Төрийн</td> </tr> </tbody> </table>	№	Огноо	Аюултай хог хаягдлын төрөл	Тусган хэрэглээ	Хангамж	Бүртгэлийн төрөл	1	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн	2	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн	3	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн	4	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн	5	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн	6	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн
№	Огноо	Аюултай хог хаягдлын төрөл	Тусган хэрэглээ	Хангамж	Бүртгэлийн төрөл																																										
1	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн																																										
2	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн																																										
3	2025.07.02	ОУМ хуурагдал (БӨТ 62-081)	20	А	Төрийн																																										
4	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн																																										
5	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн																																										
6	2025.07.19	ОУМ БӨТ 47-25	20	А	Төрийн																																										

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2		<p>Хог хаягдлын гэрээ хийх, хатуу хог хаягдлыг хуулийн 14-р зүйл цуглуулж нэгдсэн цэгт хүргэж устгаж байх</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Хог хаягдлыг 2025 оны 06 сарын 20-ний өдөр Тариалан сумын ЗДТГ-тай хог хаягдлын гэрээ байгуулсан. Гэрээний дагуу хог хаягдлыг тогтмол тээвэрлүүлсэн. /Хог хаягдлын гэрээг хавсралтаар оруулав./</p>	
3		<p>Хог хаягдлыг цуглуулах савыг битүүмж сайтай хийх, аль болох олон газарт байрлуулах</p>	<p>Бүрэн хэрэгжсэн</p>	<p>Аюултай хог хаягдлын зориулалтын савыг байршуулсан.</p>	<p>Хог хаягдлын гэрээ</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

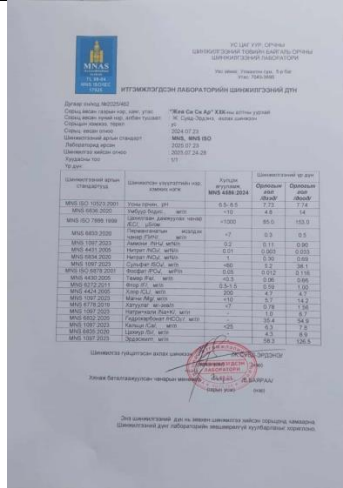

4		Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан цуглуулах цэгийг хашаажуулах, тэмдэг тэмдэглэгээ тавих	Бүрэн хэрэгжсэн	Техникээс гарсан хог хаягдлыг /хаягдал дугуй, төмөр г.м/ засварын газрын ойролцоо тусгай цэгт ангилан ялгаж хийсэн.	 <p>Хаягдал дугуй, төмрийн хаягдлын цэг</p>
5	Стандарт нийцсэн усаар хангах	Ундны усны стандарт хангасаар усаар ажилчдад үйлчлэх	Бүрэн хэрэгжсэн	Усны шинжилгээг 2025 оны 07 сарын 23-ний өдөр дээж авч Увс аймгийн “УЦУОШГ-ын байгаль орчны шинжилгээний лаборатори”-д шинжлүүлсэн	 <p>Усны дээжлэлт хийж буй болон задлан шинжилгээний дүн</p>

11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
Хөрсний шинжилгээ					
1	Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент, хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд Хүнд металлын агууламж	Төслийн талбайд 1 удаа дээж авах 1 цэгт /Засварын цех, ШТС/	Бүрэн хэрэгжсэн	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хөрсний шинжилгээг 2025 оны 07 сарын 23-ний өдөр төслийн талбайгаас дээж авч Увс аймгийн “УЦУОШГ-ын байгаль орчны шинжилгээний лаборатори”-д шинжлүүлсэн. Хөрсний шинжилгээний дүнг хавсаргав.	 <p style="text-align: center;">Хөрсний шинжилгээний дүн</p>
Усны хяналт шинжилгээ					

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2	Усны чанар рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), усны ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ	Төслийн талбай	Бүрэн хэрэгжсэн	Усны шинжилгээг 2025 оны 07 сарын 23-ний өдөр Орлогын голын дээд ба доод хэсгээс дээж авч Увс аймгийн “УЦУОШГ-ын байгаль орчны шинжилгээний лаборатори”-д шинжлүүлсэн.		
---	--	----------------	-----------------	--	---	---

Усны шинжилгээний дүн, шинжилгээ авсан зураг

Агаарын шинжилгээ

3	Агаарын шинжилгээ (хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоос /TSP/) болон дуу чимээний хэмжилт	Төслийн талбай	Бүрэн хэрэгжсэн	Агаарын хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд 2025 оны 07 сарын 05-ний өдөр төслийн талбайн кемп болон олборлолт явагдаж буй талбайн 2 цэгт агаарын шинжилгээг Увс аймгийн “УЦУОШГ-ын байгаль орчны шинжилгээний лаборатори”-д шинжлүүлсэн. (Агаарын шинжилгээний дүнг хавсралтаар хавсаргав)		
---	--	----------------	-----------------	---	--	--

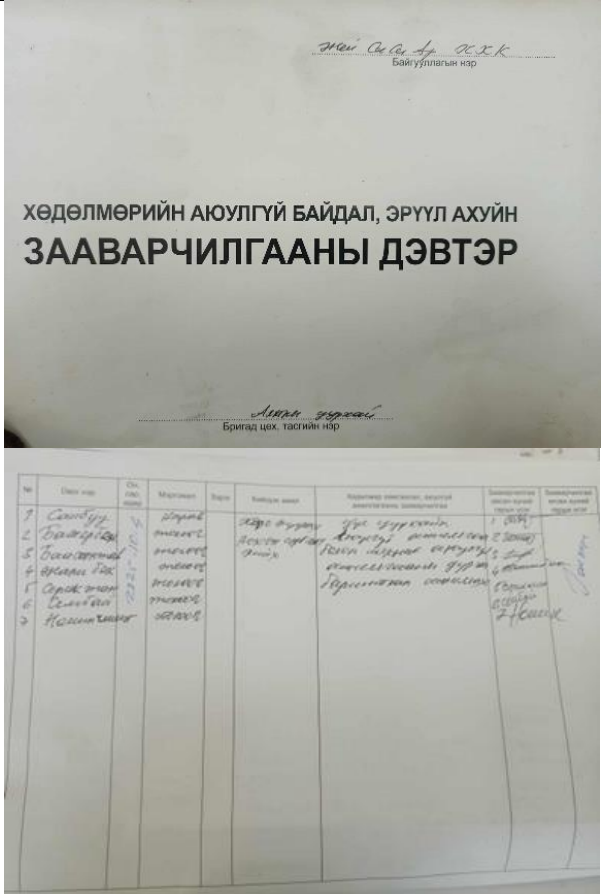
Агаарын шинжилгээ хийгдэх үеийн зураг

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

					 <p style="text-align: center;">Агаарын шинжилгээний дүн</p>
--	--	--	--	--	---

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Хэрэгжилт	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1	Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулан ажилласан.	 <p>ХАБЭА-н өдөр тутмын зааварчилгааны дэвтэр</p>

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2	Уурхайн ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	Бүрэн хэрэгжсэн	Уурхайн ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангаж ажилласан.	 <p>The image block contains four photographs. The top-left photo shows a worker in a grey and red winter suit standing in a snowy field. The top-right photo shows a worker in a green winter suit standing in a snowy field. The bottom-left photo shows a collection of winter gear, including black boots, blue and green jackets, and a yellow bag, stored in a container. The bottom-right photo shows a storage area with green and blue gear, a grey bag, and a black box labeled 'ICEMASTER'.</p>
3	Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт жил бүр тогтмол хамруулах. Ажлын онцлогоос хамааруулан хувь хүний хамгаалалтын хэрэгслээр тогтмол хангах, хордлого тайлах хүнс, бэлдмэлээр хангаж байх	Бүрэн хэрэгжсэн	Ажилчдыг хордлого тайлах хүнс, бэлдмэл, эрүүл мэндийн бүтээгдэхүүнээр хангаж ажилласан.	

Ажилдын нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

4	Галын аюулаас хамгаалах хэрэгсэл болон галын сараа байршуулах	Бүрэн хэрэгжсэн	Галын сараа, гал унтраах багаж хэрэгслийг байршуулсан.	 <p data-bbox="1503 767 1883 798">Галын сараа байршуулсан</p>
---	---	-----------------	--	--

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1” нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт

№	БОМТ, БОМТ-ийн хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээний агуулга	Тайлбар
1	БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг төсөл хэрэгжиж буй Увс аймгийн Тариалан сумын ажлын хэсэгт танилцуулах	БОМТ-ний биелэлтийн тайланг боловсруулж сумын засаг захиргаанд хүргүүлнэ.	БОМТ-ний биелэлт	2025 оны БОМТ-ийн биелэлтийн тайланг боловсруулж Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ний өдрийн А/618 тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулж хүлээлгэн өгч ажиллаж байна.

15. 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗАРДЛЫН ХУРААНГУЙ

“Жэй си си ар” ХХК нь жил бүрийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний хүрээнд хүрээлэн буй орчныг сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх, зайлсхийх, бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнүүдийг тус тус төлөвлөж, хэрэгжүүлж ирсэн ба доорх хүснэгтэд эдгээр үйл ажиллагаанд шаардагдах зардал, зарцуулсан төсвийн хураангуйг үзүүлэв.

Хүснэгт 11. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй

№	Арга хэмжээ	БОМТ нийт төсөвлөсөн зардал төг /сая.төг/	Төсвийн гүйцэтгэл зардал /сая.төг/	Тайлбар
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөө	10.3	9.5	Зам талбайн тэмдэг тэмдэглэгээ, тээврийн хэрэгслийн үзлэг оношилгоо зэрэг зардлууд багтсан.
2	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	10.0	Техникийн нөхөн сэргээлтийг 2 га-д талбайд 100% хийж гүйцэтгэсэн ба шимт хөрсний овоолгыг тусгай талбайд стандартын дагуу хэлбэржүүлсэн.
3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	20.0	10.0	Биотехникийн арга хэмжээнд зэрлэг ан амьтаны хамгаалалд 10 сая төгрөг /хужир, давс, өвс/, тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд Тариалан сумын төвд 100 ш мод тарьж, хашаажуулахад 8 сая төгрөг, тарьсан модоо арчилж хамгаалахад 2 сая төгрөг зарцуулсан./
4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	3.75	4.0	Аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх багаж хэрэгслийг бэлэн байлгах, дахин худалдан авах, сургалт зохион байгуулах зэрэгт зарцуулсан.
5	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	4.0	3.5	Хог хаягдлын ачиж зайлуулах төлбөр, хог хаягдлын сав сайжруулах зэрэг зардлууд шийдэгдсэн.
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	0.75	1.0	Орчны хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд хөрс, ус, агаарын шинжилгээг Увс аймгийн “УЦУОШГ-ын байгаль орчны шинжилгээний лаборатори”-д шинжлүүлсэн.
7	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх	19.0	20.0	Нийт ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах, БО, ХАБАЭ-н

*Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт байрлах “Жэй Си Си Ар” ХХК-ийн “Цөнхөгийн гол-1”
нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны
менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

	удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө			сургалтууд зохион байгуулах зэрэг зардлууд багтсан.
2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал		57.8	58.0	

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3690

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он/код №2025/462

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : "Жей Си Си Ар" ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж.Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : ус
Сорьц авсан огноо : 2024.07.23
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.07.23
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.07.24-28
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4586:2024	Шинжилгээний үр дүн	
			Орлогын гол /дээд/	Орлогын гол /доод/
MNS ISO 10523:2001	Усны орчин, pH	6.5- 8.5	7.73	7.74
MNS 6836:2020	Умбуур бодис, мг/л	<10	4.8	14
MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чанар /EC/, $\mu\text{S}/\text{cm}$	<1000	85.0	153.0
MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/, мг/л	<7	0.3	0.5
MNS 1097:2023	Аммони /NH ₄ /, мг/л	0.2	0.11	0.90
MNS 4431:2005	Нитрит /NO ₂ /, мг/л	0.01	0.003	0.033
MNS 6834:2020	Нитрат /NO ₃ /, мг/л	1	0.30	0.69
MNS 1097:2023	Сульфат /SO ₄ /, мг/л	<60	5.2	38.1
MNS ISO 6878:2001	Фосфат /PO ₄ /, мг/л	0.05	0.012	0.116
MNS 4430:2005	Төмөр /Fe/, мг/л	<0.3	0.06	0.66
MNS 6272:2011	Фтор /F/, мг/л	0.5-1.5	0.59	1.00
MNS 4424:2005	Хлор /Cl/, мг/л	200	4.7	4.7
MNS 1097:2023	Магни /Mg/, мг/л	<10	5.7	14.2
MNS 6778:2019	Хатуулаг мг-экв/л	<7	0.78	1.56
MNS 1097:2023	Натри+кали /Na+K/, мг/л	-	1.0	6.7
MNS 6832:2020	Гидрокарбонат /HCO ₃ /, мг/л	-	35.4	54.9
MNS 1097:2023	Кальци /Ca/, мг/л	<25	6.3	7.8
MNS 6835:2020	Цахиур /Si/, мг/л	-	4.3	8.9
MNS 1097:2023	Эрдэжилт, мг/л	-	58.3	126.5

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч /Ж.СУВД-ЭРДЭНЭ/

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер /Б.БАЯРАА/

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна. Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р байр
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар оноод №2025/460

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : "Жей Си Си Ар" ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж. Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцны хэмжээ, төрөл : агаар,
Сорьц авсан огноо : 2024.07.23
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.07.23
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.07.24
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4585:2016	Шинжилгээний үр дүн	
			Кемп	Олборлолт
MNS 17.2.5.12:2021	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м ³	0.450	0.012	0.017
MNS 17.2.5.11:2021	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м ³	0.200	0.073	0.124
MNS 4048-88	Тоос – нийт, мг/м ³	0.500	0.034	0.095

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч

Ж. СУВД-ЭРДЭНЭ/

(гарын үсэг) (нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер

Б. БАЯРАА/

(гарын үсэг) (нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна.
Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3690

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он/код №2025/461

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : "Жей Си Си Ар" ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж. Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : хөрс, 500 г
Сорьц авсан огноо : 2024.07.23
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.07.23
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.07.24-28
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн
MNS 3310:1991	Орчин – pH	8.57
	Давскилт - EC $\mu\text{S}/\text{cm}$	129.0
	Чийг -%	0.55
	Ялзмаг	1.4
	Аммоний – NH_4 , мг/кг	44.2
	Нитрат - NO_3 , мг/кг	5.9
	Фосфат - PO_4 , мг/кг	1.3
	Сульфат - SO_4 , мг/кг	1033.8

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч / Ж. СУВД-ЭРДЭНЭ /

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер / Б. БАЯРАА /

(гарын үсэг) (нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна.
Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

**АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ҮҮСГЭГЧИЙН
БҮРТГЭЛ**

/У-002186/

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ҮҮСГЭГЧИЙН БҮРТГЭЛ

1. Тайлангийн жил: 2025 он
2. Бүртгэлийн дугаар: Y-002186
3. Аж ахуйн нэгжийн нэр: "ЖЭЙ СИ СИ АР" ХХК
4. Аж ахуйн нэгжийн бүртгэлийн дугаар: 9011679003
5. Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар: 5308488
6. Аж ахуйн нэгжийн хаяг: Аймаг, хот: Улаанбаатар
Сум, дүүрэг: Хан-Уул дүүрэг
Баг, хороо: 3-р хороо
Гудамж, дугаар: Чингисийн өргөн чөлөө 49 – 52 тоот
7. Үүсгэсэн аюултай хог хаягдлын мэдээлэл

№	Огноо	Аюултай хог хаягдлын нэр	Үүссэн хэмжээ	Хэмжих нэгж	Бүртгэсэн хүний нэр
1	2025.07.07	Тос агуулсан хайргал, (шүүр) (БОВ 22-48)	20	л	Тасван
2	2025.07.07	Тос агуулсан хайргал (шүүр) (БОВ 06-34)	20	л	Тасван
3	2025.07.07	Тос агуулсан БОВ 66-91 (шүүр)	20	л	Тасван
4	2025.07.19	Тос БОВ 44-23 (шүүр)	20	л	Тасван
5	2025.07.19	Тос БОВ 51-88	20	л	Тасван
6	2025.07.19	Тос, шүүр БКМ 80-19	20	л	Тасван

ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БУЛАХ, УСТГАХ ГЭРЭЭ

2025.06.20

ХАРХИРАА

НЭГ: НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ.

Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1, 9.2, 9.3, 9.5 дахь заалтууд, Сумын ИТХ-ын 2018 оны дугаар тогтоолын дагуу нэг талаас " ЖЭЙ СИ СИ АР " ХХК, нөгөө талаас Тариалан сумын ЗДТГазар нь доорхи нөхцөлөөр харилцан тохиролцож 2025 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдөр хүртэл энэхүү гэрээг байгуулав.

ХОЁР: СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ХҮЛЭЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 2.1. Төсөвт байгууллага, хувийн хэвшил, аж ахуйн нэгж, үйлдвэр үйлчилгээний газруудтай үйлчилгээний онцлог, эрхлэх үйл ажиллагаанаас хамаарч норматив мөрдүүлнэ.
- 2.2. Захиалагч байгууллагын хог хаягдлын хураамжийг нормативийн дагуу жилд нэг удаа, энгийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх зардлыг сар бүр сумын төсөвт төвлөрүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.
- 2.3. Захиалагч байгууллагын хог хаягдлыг зайлуулах үйл ажиллагааны хугацааг гэрээнд тусгана.
- 2.4. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг сумын ИТХ-ын 2022 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн 7/02 тоот тогтоолоор батлагдсан хог хаягдлын нормативаар тогтооно.
- 2.5. Хог хаягдал гаргагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас хог хаягдлын төлбөрийг гаргуулж хог хаягдлын үйлчилгээний санг бүрдүүлнэ .
- 2.6. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин сөргөөр нөлөөлөх хог хаягдал үүсгэсэн байгууллагад хяналт тавих, шат дараалсан арга хэмжээ авах.

ГУРАВ: ХАРИУЦАГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 3.1. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөх.
- 3.2. Тухайн байгууллага орчны эрүүл ахуйн шаардлагад нийцүүлэн хог хаягдлыг битүүмжилсэн саванд байлгах, хог хаягдлын хуримтлал үүсгэхгүй байх.
- 3.3. Байууллагын эзэмшил газрын гадна орчны 50 метр хүртлэх нийтийн эзэмшлийн талбайг цэвэрлэх, ил задгай хог хаягдал үүсгэхгүй байх
- 3.4. Ил задгай хог хаягдал шатаахгүй байх.
- 3.5. Хөрсөнд техникийн хог хаягдал болон тос масло, шатахуунаар бохирдуулахгүй байх, хөрсний бохирдлоос хамгаалах.
- 3.6. Хог хаягдлаа ангилан ялгаж, дахивар авах цэгт тушаах.
- 3.7. Аюултай хог хаягдлаа тусгай саванд хадгалах, зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжид тушаах.

3.8. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, булах, устгах ажлыг тодорхой баталсан төлөвлөгөөний дагуу байнга хийнэ.

ДӨРӨВ:ХОГ ХАЯГДЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХУРААМЖИЙН ХЭМЖЭЭ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХУРААМЖ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ, ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЗАЙЛУУЛАХ ХУГАЦАА.

4.1.Тооцоолол

№	Аж ахуйн нэгжийн нэр	Сар	Жилд төлөх төлбөрийн хэмжээ /мян. төг. /
1	ЖЭЙ СИ СИ АР	5	300.000

4.2. Энгийн хог хаягдлыг цуглуулж тээвэрлэх зардлын нэгж тарифаар тооцон сар бүр хог хаягдлын хураамжийн төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд орон нутгийн төсвийн хог хаягдлын хураамжийн 100151300947 тоот дансанд тушаана.

ТАВ: БУСАД ЗҮЙЛ:

5.1. Талууд үйл ажиллагаанд хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.

5.2. Талууд харилцан тохиролцож гэрээний нөхцөлд зөвхөн бичгээр нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.

5.3. Гэрээний хугацаа дуусмагц гэрээг дүгнэж шинээр байгуулна.

5.4. Гэрээний нөхцөлтэй холбоотой асуудлаар маргаан гарвал талууд зөвшилцөх уулзалтаар буюу тухайн хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

ТАРИАЛАН СУМЫН ЗДТГ-ЫН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ Ч. ДОРЖОО
УТАС: 99926397 **15-006**

“ЖЭЙ СИ СИ АР” ХХК-НЫ
ЗАХИРАЛ С. АМАРСАЙХАН
УТАС: 99093620
1117244736 5308488
УЛААНБААТАР ХОТ

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын /Journal No: 9019610

Системийн огноо/System Date: 2025-07-24 11:23:32

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5431522283	ЖЭЙ СИ СИ АР	20,000,000.00 MNT	1.00
Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	20,000,000.00 MNT	1.00
	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number 5820245657	Нэр/Name УУЛ УСНЫ ДИВААЖИН		

Гүйлгээний утга/Transaction description:

ЕВ-Жэй си си ар 5308488 88181863

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

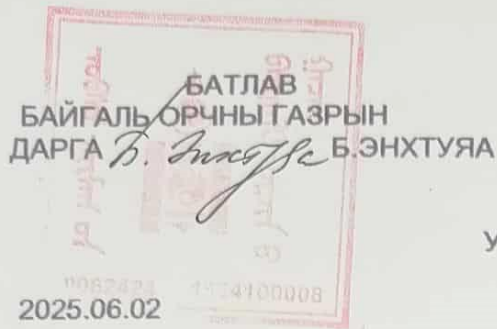
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

Дугаар 04

Улаангом сум

Нэг.Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 28.8, 29.1-д заасан, Хар нуур-Ховд голын сав газрын захиргааны 2025 оны 05-р сарын 02-ний Е-2505-000022 дугаартай Ус ашиглуулах дүгнэлт, Байгаль орчны газрын даргын олгосон 2025 оны 06 дугаар сарын 02-ний өдрийн А/18 тоот ус ашиглах зөвшөөрлийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж: Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Усны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Т.Цэрэннадмид

Ус ашиглагчийг төлөөлж: Улаанбаатар хот, ХУД, 3-р хороо, чингисийн өргөн чөлөө, 49-52 тоот, Улсын бүртгэлийн 9011679003 тоот гэрчилгээтэй, 5308488 регистрийн дугаартай "Жэй Си Си Ар" ХХК-ны Инженер У.Золбоо нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 2025 оны 12 дугаар сарын 31-нийг дуустал байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Алтны шороон ордыг ил аргаар олборлон угаан баяжуулах.

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: 17289.70 шоо.м

- Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ-787.5 м³
- Тоосжилт дарах усны хэмжээ-579 м³
- Ногоон байгууламжинд- 180 м³
- Хүдэр баяжуулахад шаардагдах усны хэмжээ-15743.2 м³

2.3. Хоногт ашиглах усны хэмжээ 82.3 м³

2.4. Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар: "Цөнхөгийн гол-I" алтны шороон орд нь гадаргын усны тархалтын хувьд Төв азийн гадагш урсгалгүй ай савын Хар нуур - Ховд голын сав газарт хамаарна. Төсөл хэрэгжих талбайн нь Хар нуур- Ховд голын ай сав газарт хамаарна. Тус сав газарт монгол орны мөсөн голуудын 96% оршдог төдийгүй хуурайвтар цөл, говийн нөлөөнд ихээхэн автагдсан өндөр уулын өвөрмөц уур амьсгал бүхий эмзэг экосистемүүд, Хотон, Хурган, Даян зэрэг мөстлөгийн гаралтай цэнгэг, хүйтэн устай том, жижиг нуурууд, "Олон улсын ус, намгархаг газар, ялангуяа усны шувууд олноор амьдардаг орчныг хамгаалах тухай" конвенцын хавсралтад бүртгэгдсэн Хар-Ус, Хар, Дөргөн нуур, түүний эрэг, зэгс бүхий ус намгархаг газар зэрэг сав газрын хэмжээнд хамгаалах шаардлагатай олон экосистем бий. Төслийн талбайтай хамгийн ойр орших уст цэг нь Орлогын гол бөгөөд тухайн гол нь лицензийн талбайн дунд хэсгээр урсана.

2.5. Байршил: Тус талбай нь засаг захиргааны хувьд Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун хойш 1450 км, Увс аймгийн төв Улаангом хотоос баруун урагш 85 км зайд Хар нуур-Ховд голын сав газарт оршдог.

Ашигт малтмал газрын тосны хэрэг эрхлэх газар, -Дугаар MV-011809,

Талбайн хэмжээ 105.46 га

Талбайн координат:

№	Уртраг	Өргөрөг
1	91° 40' 26"	49° 23' 31.74"
2	91° 40' 14.16"	49° 23' 31.74"
3	91° 40' 14.17"	49° 24' 41.75"
4	91° 40' 39.17"	49° 24' 41.75"
5	91° 40' 39.17"	49° 23' 36"
6	91° 40' 26"	49° 23' 36"

2.6. Байгаль орчны үнэлгээний нөхцөл: Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээг Улаанбаатар хот "TEAM СМАЙЛ" ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

2.7. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2009 оны 51/75 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан "Усны сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм"-ийг мөрдөж ажиллах

2.8. Ус ашигласны нийт төлбөрийн хэмжээ: 6262392 төгрөг /Зургаан сая хоёр зуун жаран хоёр мянга гурван зуун ерэн хоёр төгрөг/

Гурав. Талуудын эрх үүрэг

3.1. Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв.Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус хаях зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

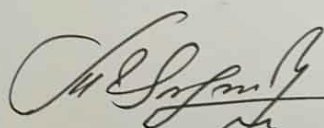
4.5.1. Ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.5.2. Аль нэг тат татан буугдсан бол;

4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

Т.Цэрэннадмид

/Байгаль орчны газрын Усны асуудал
хариуцсан мэргэжилтэн/

Хаяг: Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

У.Золбоо

/ "Жэй Си Си Ар" ХХК-ны Инженер/

Хаяг: Увс аймаг, Улаангом сум, 3-р баг

УВС АЙМАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2025 оны 06 сарын 02 өдөр

Дугаар А/18

Улаангом

Ус ашиглах зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын “Усны тухай” хуулийн 18.1.4, 28.6, 28.8 дахь заалт, Хар нуур-Ховд голын сав газрын захиргааны 2025 оны 05 дугаар сарын 02-ний өдрийн Дугаар Е-2505-000022 дугаартай Ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн ТУШААХ нь :

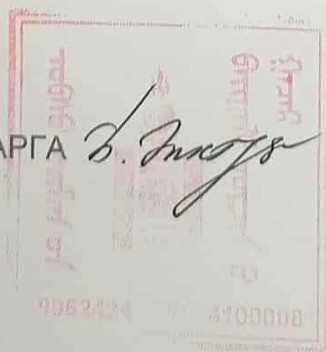
1. “Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ээр тогтоогдсон үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах 17289.70 шоо метр усанд оногдуулсан усны нөөцийн төлбөр болох 6,262,392 (Зургаан сая хоёр зуун жаран хоёр мянга гурван зуун ерэн хоёр) төгрөгийг “Төсвийн тухай” хуулийн 23.6.5-д заасны дагуу Увс аймгийн төсөвт төвлөрүүлж ажиллахыг “Жэй Си Си Ар” ХХК-ны захирал (С.Амарсайхан)-д үүрэг болгосугай.

2. “Усны тухай” хуулийн 30 дугаар зүйл, 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь заалтын дагуу ус ашиглагчийн үүрэг, ус ашиглагчид тавих шаардлагыг ханган ажиллах, усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхтэй холбогдсон мэдээ тайланг дараа оны 1 дүгээр улиралд багтаан ирүүлэхийг “Жэй Си Си Ар” ХХК-ны захирал (С.Амарсайхан)-д даалгасугай.

3. “Жэй Си Си Ар” ХХК-тай ус ашиглах гэрээ байгуулж, усны нөөц, ус ашиглалтын байдалд байнгын хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчны газрын усны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн (Т.Цэрэннадмид)-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Б.ЭНХТУЯА

УВС АЙМАГ
ТАРИАЛАН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА

Хархирван Боом, Тариалан сум, Увс аймаг, 85130

Цахим шуудан: admin@tarialan.uv.gov.mn

Цахим хуудас: uvs.gov.mn/tarialansum

2026.04.17 № 74

танай _____-ны № _____-т

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМАНД

Тус суманд алтны шороон ордонд үйл ажиллагаа явуулдаг "Жэй Си Си Ар" ХХК-ийн /РД:5308488/ дугаартай компани нь 2025 онд "Тэрбум мод" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 1га газрын тор гадас ирүүлснийг сумын наадмын талбай нь хашааны гадна талаар татаж 150 ширхэг суулгац тариалж ногоон байгууламж бий болгосон болно.

З. ТЭГШЖАРГАЛ

8526010094
My:doc Zasag darga A5

